

Skal vi grave oss frem eller tilbake?

Lette avgjørelser er vanskelige å ta når de vanskelige gjøres lette. For det er så mye lettere å gjøre de lette vanskelige og de vanskelige lette.

Det er i grunnen menneskelig. Men i valget mellom kanaler i Arendal sentrum og nødvendigheten av å bruke våre felles kapital på nye veier uten bompenger og en ny bydel i Barbu er enkelt. Veldig enkelt. Derfor gjør politikerne veibyggingen vanskelig og ikke har lyst til å ta i den saken med en liddtang. De vil heller grave kanaler. Det kan bli en massegrav.

Frem eller tilbake?

Igen skal det dreie seg om Arendal og vår fremtid som vi skal forme i vår samtid. Hjernene og hjertene er engasjert. Spørsmålet er om vi skal grave oss fremover mot fremtiden eller bakover til fortiden. Altså om vi skal gjenåpne svunne tiders kanaler eller lage et hull i fjellet mellom Barbu og til Kuvika og kunne åpne for en ny bydel i Barbu. Begge deler har min aller største sympati, vi må bare gjøre det i riktig rekkefølge.

I sannhet er det ikke så lett å ta de rette veivalgene. Når alle haler og drar i kommunens pengesekk. Mens spretthalene drysser ned fra råtnende tak i sykehjemmet på Vollene og gir folkene der blodige stikk som mange mener politikerne fortjener. Men det er urettferdig å bite lokalpolitikkerne. For alle blodsugerne i staten har tappet kommune-Norge for næring og gjør livet surt for lokalforvaltningen. Ikke rart i at hele kommune-styret i Lurøy og kastet kortene. Nå følger flere etter. Men ikke Arendal, her blomstrer ennå kreativiteten og fantasien og optimismen. Det imponerer.

Glede og stolthet

Snart vil kulturlivet blomstre der rutebilstasjonen allerede er gått over i historien. Biblioteket hviler trygt ved Torvet, Pollen, Langbrygga og gjestebrygga er en pryd som fører seg til Tyholmens vakre restaurering.

ring. Det må være lov til å uttrykke litt glede og stolthet. Og i håp om at også tusenårsstedet Torvet kan få sin opprusting for snaut to millioner kroner etter Kari Huvestads vakre skisse.

Så heldige som Arendal har vært med sine avgjørelser de siste årene og som har gjort fylkeshovedstaden trivelig og attraktiv, er det viktig å planlegge den videre utviklingen mer med hjernen enn med hjertet.

Det store spørsmålet nå er kanaler eller ikke. Etter mer eller mindre 15 års debatt er det mer enn noen gang klart at kanaltanken ikke er død. Den vill heller ikke dø. Jeg er overbevist om at kanalene vil komme, til både forskjønnelse og berikelse for byen. Aldri noen gang har et lite lokalt fenomen som begrepet «kanalbyen Arendal» fått så mye oppmerksomhet fra hele landet. Selv riksavisen som Aftenposten, VG, Dagbladet og andre, samt en rekke tidsskrifter og fagblader har omtalt Arendal som følge av kanaltanken. Denne oppmerksomheten sier mye om hva denne unike kanaltanken vil ha å bety for Arendal som i det fremtidige skal videreutvikles i konkurranse med andre deler av landet som er avhengig av vekst for å opprettholde en moderne standard og god nok velferd i vårt moderne samfunn.

Trivsel for alle

Sagt på en annen måte, vi tiltrekker oss ikke innovatører, etablere og nødvendig kompetansepersonell til nye virksomheter ved å bruke alle pengene på å bekjempe spretthaler og bygge enkeltrom for våre eldre. Bygger vi ikke det attraktive samfunnet får vi enerom på aldershjemmene alle sammen uten av vi gjør noe som helst. Noen skal betale den skatten som vi skal ha gode skoler og den beste eldreomsorgen for. Ett av de infrastrukturiltakene som skal sikre oss vår fremtidige skatteinngang er trivsel, altså trivsel for oss alle, og ikke bare enkeltgrupper. Kanaler er et viktig og unikt bidrag en riktig utvikling som etter hvert vil skaffe oss, lokalsamfunnet, mer penger å kunne bruke for å trygge og sikre lokalsamfunnet. Men. Etter den store satsingen i

nettopp trivselstiltak av ikke kapitalavkastende virksomheter som bibliotek, kulturhus, Tyholmen-restaurering og Pollen-utbygging, er kanalenes tid ikke inne – ikke ennå. Nå er det langt viktigere samfunnsoppgaver som venter enn en vannvei for kanofart med romantiske broer gjennom sentrum som må løses. For en del år siden fikk vi øst-

vest tunnelen. Den velsignelsen som tunnelen har gitt kan vanskelig uttrykkes sterkt nok. Byen var i ferd med å kveles av trafikken inn Langbryggen, gjennom Kirkegaten og opp Vestregate eller Strømsbuveien. Byen hadde gått i stå om ikke øst-vest-tunnelen var kommet. Nå er veinettet som omgir Arendal sentrum så sprengt at det vir-

ker ødeleggende for mye av det gode som ellers skjer. Før vi i det hele tatt kan tenke på å spa opp kanalene, må det bli løsninger på minst to av de viktigste veiene. Kystveien fra Barbu og østover mot Tromøy og Eydehavn. Og en skikkelig veiforbindelse mellom Arendal sentrum og Stoa. I nedre del av Barbudalen passerer det gjennomsnittlig 14.600 kjø-

retøyer per dag ut fra årsmålinger. Tallene for strekningen Barbu-Havstad er 13.500 kjøretøyer i døgnet. For å få et begrep om hvor mye dette egentlig er, kan vi se en tur oppom E18. Øst for Harebakken er dogntrafikken 8.300 kjøretøyer, vest for Harebakken 13.000. Det oppsiktsvekkende er altså at trafikkb belastningen på Kystvei-



TEGNING: MORTEN L. MØRLAND

en fra Barbu er langt, langt høyere enn gjennomfartsåren E18! Og det på en riksvei som med sin standard er gått ut på dato for et par ti-år siden. I tillegg ventes en dramatisk økning av tungtransport når Agder-Telemark Tømmerslag tar i bruk sin nye tømmerhavn på Eydehavn. Til alt overmål planlegges det også en regionhavn på Eydehavn.

Nei, kjære venner, det er ikke så vanskelig og verken velge eller prioritere som det kan synes. Den ellers utmerkede kanaltanken må vente, nå er det veinettet rundt Arendals tur til et løft. Vi er allerede langt på overtid i dette arbeidet. Hensynet til logistikken som ligger til samferdsel knyttet opp mot næringsliv, skoletransport og det private bevegelsesmønster ellers, forteller klart at vi må ha nye veier. Og de må komme nå. For i tillegg til at de hemmer utvikling og fordyrer, er veiene livsfarlige. Det har vært nok død, lidelse sorg og savn på de veiene som ikke lenger fungerer for dagens samfunn.

Nå virker det som om våre lokalpolitikere ikke tør ta tak i veinet problematikken rundt sentrum med en liddtang. For de kjenner så såre vel de økonomiske konsekvensene. Og vet med seg selv at med dagens nivå i kommune-kassa er bompengefinansiering det spøkelseset frykter som Fanden selv. Den politiker som går inn for bompengering rundt Arendal sentrum vil neppe bli gjenvalgt. Derfor virker det som om enkelte lukker øynene for utfordringene på veisiden og fokuserer på Kanal. Vel vitende om at dette også har en annen side. For dras veibyggingen ut av tåkehavet etter statlige krav og forordninger, kan kommunen skjule seg bak en slik legalisering som igjen kan gi grønt lys de forhatte bompengesystemene. Og skylden veltes over på noen andre. Dermed har man fått veibiten på plass, og slik alle vi alle kan utsuges for ytterligere en avgift hver gang vi skal ut og inn av sentrum. Dermed kommer veiene, uten at det blir kloremarker i kommune-kassa - og som sagt hvor staten blir synde-bukken.

Da kan man bygge kanalene i fred og ro, og bygge dem nå.

Vel vitende om at dersom kommunen må bidra med sitt, nå, og uten bompengefinansiering, vil Arendal være en kanalløs by i en nå mange år.

Det valget må være lett. La oss få nye, bompengeløse veier. Gi oss dem nå.

Ved å satse penger på vårt musealske veinett, blant annet den planlagte tunnelen mellom Barbu og mot Kuvika, kan det også åpne for det neste store steget i Arendal bys historie; En helt ny bydel i Barbu. Omsider kai- og havne-spørsmålet funnet sin løsning på Eydehavn, fergetanken er forhåpentligvis begravet for alltid. De store, sjøvendte ressursarealene i sentrum kan endelig frigjøres til beste for fellesskapet.

Arendal ikke bare trenger, men er også avhengig av en ny utvikling i sentrum, den kan vi tilrettelegge og planlegge i Barbu. Men denne utviklingen betinger både omlegging av dagens Kystvei i området, og nye hensiktsmessige veiløsninger ellers. Dette kan aldri kanalene i det gamle sentrum aldri hjelpe til med.

Kanalene får bli rosinen i pølsa når den tid kommer.

Nils Petter Vigerstøl

Spielberg – den store eventyrfortelleren

I skrivende stund går ennå Spielbergs «E.T.» på Saga i nyoppkledd repriseversjon. Samtidig slipper George Lucas enda en ny Star Wars-film løs på en ungdomsgenerasjon som virker umettelig når det gjelder romeventyr.

Spielberg og Lucas er gullguttene i Hollywood. Men av de to var Spielberg den som brøytet nye veier. Han var først ute med formelen: Ta en B-film og tilføy den så mange filmatiske kvaliteter at publikum får følelsen av at de sitter og ser en A-film. Det er denne formelen som gjør at det lille romvesenet E.T. kanskje faller i like god jord i dag som for 20 år siden. Filmen har – som Lucas' Star Wars-filmer – skuffet inn penger. Og etter «E.T.» ble Spielberg kåret med hederstittlen «The Man with the Midas Touch». Og Midas var jo hin vidgjetne konge i Frygia. Han som gjorde alt han berørte til gull. Det kan jo – slik historien viser –

være en blandet velsignelse. Men i Hollywood ble Spielberg tatt imot med ublandet glede av investorene. Og alle dører sto vidåpne for hans videre karriere.

Sentimentalitet

Ser vi «E.T.» med voksne briller, vil vi kanskje synes at filmen er i overkant sentimental. Men hva er egentlig galt med å oppleve en dose folkelig sentimentalitet når er barn? Min eldste datter har i alle fall fortalt hvilket tårevått inntrykk møtet med E.T. gjorde på henne som tolv-åring.

Mange tolvåringer må ha vært enige. Hele 240 millioner så filmen i første omgang. Og hvor mange det blir som ser replisen, er umulig å vite, men at det blir mange, sladrer de lange kinokøene om.

Skilsmissebarnet

En av årsakene til filmens appell var nok at Spielberg legger så mye av seg selv inn i historien om det ennsomme romvesenet. Romskipet har drøtt sin vei og E.T. står igjen forlatt på en fremmed planet. Der møter

han skilsmissebarnet Elliot og de to blir nære venner.

Spielberg har selv i et intervju gjort rede for hvordan historien knyttet seg tett til hans eget liv. Foreldrene skilte seg da han var 16 år og det ble en vanskelig periode for Spielberg-barna. «E.T.» handler blant annet om et skilsmissebarn som finner et surrogat for en far som har reist sin vei. Kanskje ikke så rart at filmen har fascinert en generasjon barn der mange selv har opplevd en skilsmisse?

Tvilte på E.T.

I begynnelsen var det ikke så stor entusiasme for å lage filmen. Det ble hevdet at romvesenet var for stygt til å slå an hos et stort publikum. Spielberg var også i tvil i begynnelsen. Filmselskapet Columbia ville ikke satse på filmen. Man trodde det ville utarte til en mislykket etterligning av en Disney-film. Da filmen endelig var lansert, må det derfor ha vært vederkvegende for regissøren og ha lest anmeldelsen i filmbladet Variety. Særlig konklusjonen: «The best Disney movie that Disney never made.» Noe av hemmeligheten i filmen er



E.T.-REPRISE: Spielbergs E.T. går fortsatt i nyoppkledd repriseversjon. Og de yngre generasjon virker umettelig på romeventyr. FOTO: FILMWEB

at filmfortellingen er opplevd fra barnets synsvinkel. Også rent teknisk: Spielberg har filmet mange av scenene med lav kameraføring slik at vi så å si opplever verden gjennom et barns blikk. Var det det som fikk et voksent publikum til å juble og gråte på filmfestivalen i Cannes for 20 år siden?

Eller var det det magiske lille romvesenet som ikke er noe å se på nettopp, men som beseler alle med sitt hjertelag? I en kynisk og ironisk verden er det kanskje ikke det dærligste eventyret Spielberg har skjennet et stort publikum?

Odd Vaagland

■ SEGN OG SOGE:

Da Giertrud ble straffet på sin hals

9. juni 1677 var Giertrud, «et løst Quindfolk» innkalt til Odde tingstue.

Hun var anklaget for å ha drept sitt eget barn, eller som det het den gang: «formedelst hun udi Dølsmaal haffue fød et Barn til Verden, og som udi et Fæhus er bleffen befunden».

I retten ga hun følgende forklaring om det som hadde skjedd:

«Forleden Aar i mellem St. Hansdag og St. Oeisdag haffuer jeg undfangnet med en Mand udi Sammenleje paa en Gaard og fødte et Foster, et Drengbarn, dødt til Verden uden nogen Jordemoder, Quinder eller noget Quindfolk.

Om Morgen tidlig udbar jeg det til et Fæhus og nederlagde det udi en Baas, som et Nød stod ud, og dermed straks indgik i

Huset, og omtrent otte slet (dvs. kl. 8) om Dagen blef det funden og til mig baaren, og jeg det straks vedgik mit Foster at være. Over en saadan lønlig Fødsel hun sig hellig beklagede. Hun opgav at være henvend forretyffue Aar gammel».

Giertrud ble dømt til døden for det hun hadde gjort.

Hun «skulde straffeds paa sin Hals med Sverdet, og sine Midler om noget forefindes, til Hans Kongelige Mayestæt at være hiemfaldens».

Retten dømte etter Christiani Quarti Reces, andre bok, 5. kapittel og 1. artikkel.

Kilde: Magnus Breillid: Attom Fjellom

Grynd Bjørset